

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 5/2004 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet samt ändring av direktiv 1999/45/EG och förordning (EG) {om långlivade organiska föreningar} samt ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 67/548/EEG för att anpassa det till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens talman sände den 20 februari 2004 statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet samt ändring av direktiv 1999/45/EG och förordning (EG) {om långlivade organiska föreningar} samt ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 67/548/EEG för att anpassa det till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (U 9/2004 rd) till stora ut-

skottet för behandling och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande i saken till stora utskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Juha Pyötsiä och konsultativ tjänsteman Anna-Liisa Sundquist, social- och hälsovårdsministeriet
- laboratorieföreståndare Hannu Komulainen, Folkhälsoinstitutet
- generaldirektör Harri Vainio, Institutet för arbetshygien.

SKRIVELSEN

Förslaget

Genom den föreslagna förordningen inrättas systemet REACH och en europeisk kemikaliemyndighet.

Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet stöder den nya kemikaliepolitikens mål inom EU. Det är viktigt att med hjälp av REACH-förordningen uppnå ett balanserat slutresultat med tanke på hälso- och miljöskyddet samt de ekonomiska aktörerna.

Statsrådet anser att kommissionens förslag till REACH-förordning har utvecklats i rätt riktning i jämförelse med tidigare utkast. Den rättsliga grunden är bra och därtill är det bra att förslaget har getts i form av en förordning, vilket gör att det nationella genomförandet kan ske snabbare och samordnat. Men förslaget bör förenklas

ytterligare och inriktas på de viktigaste aspekterna med tanke på säkerheten. Förslaget bör dock utvecklas utan att målsättningen äventyras. Det omfattar ett flertal principer och frågor som Finland har skäl att tillstyrka, som en alltmör omfattande insamling och spridning av uppgifter om olika ämnens egenskaper och risker.

Statsrådet anser att kommissionens bedömning av effekterna av REACH-förordningen bör preciseras i den takt utestående utvärderingar blir färdiga.

Förordningen ska ändras i fråga om kemikaliemyndighetens placering för att motsvara det beslut som representanterna för regeringarna fattade den 13 december 2003 om placering av myndigheten i Helsingfors.

Statsrådets ståndpunkt preciseras i takt med att behandlingen i rådet framskrider.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ett viktigt mål för REACH-förordningen är att skydda människors hälsa och miljön. Social- och hälsovårdsutskottet anser att förslaget ur denna synvinkel är positivt. Behandlingen av förslaget har bedömts ta 2—3 år och effekterna av förslaget bedöms fortfarande också på nationell nivå. Utskottet noterar speciellt bedömningen av hälsoeffekterna i det nya systemet. Enligt statsrådets skrivelse är den i enklaste laget. Även om det är svårt att bedöma hälsoeffekterna i det nya systemet anser utskottet att kommissionen i den fortsatta beredningen av förslaget bör precisera bedömningen av hälsonyttan.

Syftet med förslaget är en allt bredare riskbedömning som innefattar åtgärder för att minska riskerna och som mera ingående än tidigare beaktar också användningen av kemikalier. I riskbedömningen beaktas bland annat akut toxicitet, frätande egenskaper, irritation och allergier i och på grund av kemikalier. Beslut om bedömning av ämnen med särskilt farliga egenskaper ska

fattas på gemenskapsnivå. Sådana ämnen är cancerframkallande, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen samt långlivade, bioackumulerande och giftiga ämnen. De kan orsaka sådana oåterkalleliga förändringar i miljön som är svåra att reglera efteråt.

Förslaget behövs framför allt för att de nuvarande uppgifterna om egenskaper samt exponering för och utsläpp av ämnen är bristfälliga. Beslutsprocessen har varit långsam på grund av att medlemsstaternas myndigheter har haft ett enormt arbete med att bedöma ämnen. Därför är det motiverat att industrins ansvar för bedömning av kemikalieriskerna lyfts fram i förslaget.

Utskottet finner det ändamålsenligt att varje kemikalie i fortsättningen testas endast en gång av industrin på ett sätt som godkänns av den nya kemikaliemyndigheten. Det är viktigt med tanke på människors hälsa att adekvata basuppgifter om kemikaliernas toxicitet läggs till grund för riskbedömningen.

Enligt utredning till utskottet ger förslaget företagshälsovårds- och arbetarskyddspersonalen bättre verktyg för bedömning av kemikaliesäkerheten enligt arbetarskyddslagen och lagen om företagshälsovård. För skyddet av arbetstagares hälsa är det viktigt att tillverkare och importörer till EU-området av kemikalier gör en säkerhetsbedömning av användningen av ämnen som överskrider en viss mängd och tillhandahåller nedströmsanvändare anvisningar om en säker användning. För närvarande finns inte någon sådan skyldighet och nedströmsanvändarna har ensamma haft ansvar för bedömningen av en säker användning. Det nya förfarandet förbättrar säkerheten speciellt i små företag som sällan har resurser eller sakkunskap att göra sådana bedömningar.

Med uppgifter om egenskaper, användning och rekommenderade riskhanteringsåtgärder i kemikaliemyndighetens register kan man också förbättra nivån på säkerhetsdatablad och den vägen främja säkerheten. Utskottet understryker att arbetstagare och deras representanter enligt artikel 32 ska ha tillgång till informationen i säkerhetsdatablad och annan information som ska vidareförmedlas i distributionskedjan.

Förslaget innehåller vissa undantag som kan ha betydelse för säkerheten i arbetet. Det före-

slås att endast existerande information om egenskaperna hos intermediärer som används som prekursorer vid syntes i industriella processer lämnas i samband med registreringen och ingen säkerhetsbedömning förutsätts. Intermediärer är ofta reaktiva ämnen och mängderna är i genomsnitt stora. Undantagen har motiverats med tillämpning av arbetsmiljölagstiftningen, genomförande av förordningen samt faktorer som konkurrenskraft och sysselsättning. Utskottet understryker att arbetstagarnas hälsa också bör beaktas i tillräcklig grad.

Utskottet ser positivt på att ett tillståndsförfarande föreslås för cancerogena, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen. Tillståndsförfarandet kan förväntas öka säkerheten i arbetet genom att en säker användning av kemikalien anges i detalj i tillståndsvillkoren. Tilläggsinformation om undantag i tillståndsförfarandet och föreslagna begränsningar i yrkesmässig användning behövs under behandlingen av förslaget.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet meddelar

*att utskottet omfattar regeringens
ståndpunkt i saken.*

ShUU 5/2004 rd — U 9/2004 rd

Helsingfors den 14 april 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Juha Rehula /cent

Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.